

PREZES REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W LUBLINIE

20-027 Lublin, ul. Karłowicza 4 IX p., tel. 81 467 91 27

Lublin, 2 grudnia 2022 r.

RIO.V.070.72.2022

Pan Ireneusz Łucka
Burmistrz Bełżyc
ul. Lubelska 3
24 - 200 Bełżyce

Szanowny Panie Burmistrzu

W odpowiedzi na Pana wniosek złożony w dniu 4 listopada 2022 r. uprzejmie wyjaśniam, że regionalne izby obrachunkowe zobowiązane są – zgodnie z przepisami art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1668) – do udzielania wyjaśnień w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych na wystąpienia podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ww. ustawy, czyli jednostek sektora finansów publicznych. Zasady udzielania wyjaśnień przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Lublinie określone zostały w komunikacie zamieszczonym na stronie internetowej Izby¹ w zakładce: Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie » Udzielanie wyjaśnień w trybie art. 13 pkt 11 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Mając na uwadze treść Pana pisma należy stwierdzić, że nie spełnia ono wymogów jakie zostały przewidziane dla wniosków o wyjaśnienie w sprawie stosowania przepisów o finansach publicznych. Wniosek powinien zawierać wskazanie przepisu z zakresu finansów publicznych budzącego wątpliwości interpretacyjne, z podaniem proponowanego rozwiązania problemu i właściwej oceny prawnej zaistniałego stanu faktycznego lub przyszłego zdarzenia i nie może dotyczyć prośby o wskazanie sposobu rozwiązania konkretnej i indywidualnej sprawy.

Odnosząc się w sposób ogólny do kwestii przedstawionych we wniosku wskazuję, że ustawą z 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur

¹ www.lublin.rio.gov.pl

administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. z 2022 r. poz. 2185) wprowadzono zmiany m. in. w ustawie z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm) dalej – Upzp. Zgodnie z nową treścią art. 439 ust. 1 Upzp umowa, której przedmiotem są roboty budowlane, dostawy lub usługi, zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, zawiera postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy, w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia. Ustawodawca wprowadził obowiązek określania w umowie, której przedmiotem są roboty budowlane, dostawy lub usługi, zawartej na okres dłuższy niż 6 miesięcy, postanowień dotyczących zasad wprowadzenia zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy w przypadku zmiany cen materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia. Przed zmianą tego przepisu stosowanie klauzul waloryzacyjnych w takich umowach stanowiło jedynie uprawnienie zamawiającego i nie obejmowało umów, których przedmiotem były dostawy. Odpowiednio do zmian dokonanych w art. 439 ust. 1 i w art. 439 ust. 5 Upzp przewidziano obowiązek zmiany przez wykonawcę wynagrodzenia przysługującego wykonawcy nie tylko (jak przed zmianą) w umowach na roboty budowlane lub usługi, lecz także i dostawy, gdy okres ich obowiązywania przekracza 6 miesięcy (wcześniej - 12 miesięcy). Zgodnie natomiast z brzmieniem zmienionego art. 455 ust. 1 pkt. 4 Upzp, dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli konieczność zmiany umowy, w tym w szczególności zmiany wysokości ceny, spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy, a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy.

Mając na uwadze przytoczone powyżej uregulowania należy podkreślić, że sam sposób korzystania z klauzul waloryzacyjnych jest zależny od ich ukształtowania umownego. Nie ma bowiem możliwości określenia w sposób ogólny, uniwersalnych zapisów stanowiących klauzule waloryzacyjne, gdyż kształt tych klauzul uzależniony jest od specyfiki przedmiotu zamówienia. Jak wskazał Urząd Zamówień Publicznych w opinii, zamieszczonej na swojej stronie internetowej² „w zależności od przedmiotu zamówienia, branży czy rynku podstawę waloryzacji będą stanowiły różne czynniki cenotwórcze lub koszty, dlatego sporządzenie klauzul ustawowych o ogólnym, uniwersalnym charakterze nie było i nie jest możliwe. To na zamawiającym jako autorze postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego, spoczywa obowiązek dokonania analizy swoich potrzeb i wymagań, przedmiotu zamówienia, terminu i warunków jego realizacji, a w konsekwencji wprowadzenia klauzuli waloryzacyjnej w kształcie odpowiadającym charakterowi i specyfice danego przedsięwzięcia.”

2 https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0014/52151/KLAUZULA-WALORYZACYJNA-W-USTAWIE-PRAWO-ZAMOWIEN-PUBLICZNYCH.pdf

Z art. 44 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.) - dalej ufp, wynikają ogólne zasady gospodarowania środkami publicznymi, według których wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego i powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Z przepisem tym koreluje również art. 52 ust. 1 pkt 2 ufp, który wskazuje, że ujęte w budżecie jednostki samorządu terytorialnego wydatki stanowią nieprzekraczalny limit.

Przenosząc powyższe zasady na materię poruszoną w Pana pytaniach, należy stwierdzić, że ze względu na opisany wcześniej charakter możliwych do zastosowania klauzul waloryzacyjnych, niemożliwe jest każdorazowe uwzględnienie ewentualnej waloryzacji przy planowaniu wydatków budżetu i przedsięwzięć wieloletnich. Wynikająca z umowy o zamówienie publiczne wysokość wynagrodzenia wykonawcy musi być zabezpieczona w planie wydatków budżetu. Natomiast kwestia waloryzacji, która może (ale nie musi) wystąpić i jej potencjalnej wysokości, niemożliwej do ustalenia w momencie zarówno podpisywania umowy jak i uchwalania planu wydatków na dane zadanie, będzie musiała być rozpatrywana indywidualnie dopiero w przypadku jej wystąpienia. Zastosowanie waloryzacji w żaden sposób nie zmienia zasady ustalonej w art. 11 ust. 1 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 289 z późn. zm.), dotyczącej dokonywania wydatków z przekroczeniem upoważnienia wynikającego z uchwały budżetowej, gdyż w przypadku zastosowania waloryzacji jej ewentualne skutki finansowe powinny być uprzednio uwzględnione w planie finansowym (budżecie) jednostki.

Jacek Grządka

